

Αντί για ψέματα . . . Ακουρμένοντας . . . την ηχώ του παππού!

“Βαστάτε με, καλέ! Πω, πω, πως φοβάμαι . . .”, διαμαρτύρεται η μικρή Σοφία. Χμ, Φόβος, λοιπόν! Γνωρίζομε, ότι τα inputs φθάνουν “κάπου” στην ψυχή μας μέσα από τις αισθήσεις. Πώς, όμως, μετατρέπονται σε εγκεφαλικό output, το οποίο διαμορφώνει “συμπεριφορά”; Εδώ η απορία για την τέλεια Γνώση. Εδώ και η ατέλεια του ανθρώπου.

Κάποτε, λοιπόν, ο Καραϊσκάκης κάλεσε, φιλοφρονητικά, στο στρατόπεδό του τον Άγγλο ναύαρχο Κόχραν, αρχηγό των ελληνικών ναυτικών δυνάμεων. Σούβλες αρνιά, κοκορέτσια, γαλοτύρια, κρασιά, κέφι, ελληνική λεβεντιά. Άναυδος ο φιλοξενούμενος. Όταν καταλάγιασε το γλέντι, ο Καραϊσκάκης πήρε μπροστά του ένα ανοιχτό βαρέλι γεμάτο μπαρούτι και έδωσε εντολή να του φέρουν το τσιμπούκι. Αμέσως θα του φέρουν και ένα αναμμένο κάρβουνο στην τσιμπίδα. Ο Ρουμελιώτης αρχιστράτηγος θα ανάψει το τσιμπούκι πάνω από το βαρέλι. Πετάγεται ο υψηλός επισκέπτης και το βάζει στα πόδια. “Φοβήθηκες, Ναύαρχε”; του λέει ο Καραϊσκάκης.

Ήρθε η μέρα για ανταπόδοση της φιλοφρονήσεως. Ο Καραϊσκάκης, φουστανελοφόρος και ζωσμένος τις κουμπούρες, προσέρχεται στη ναυαρχίδα. Τον υποδέχεται εγκάρδια και με όλες τις τιμές στο κατάστρωμα ο Κόχραν, και αμέσως δίνει την εντολή δια νεύματος. Μια συντονισμένη ομοβροντία είκοσι τεσσάρων κανονιών, και το καταπέτασμα του ουρανού άνοιξε, με τον Καραϊσκάκη τυλιγμένο στα σχοινιά της κουπαστής. “Φοβήθηκες, Στρατηγέ”; του λέει ο Κόχραν.

Ναι, ο Φόβος, ο γιός του Άρη, τρομάζει ακόμη και τους πολέμαρχους, τους εκτός μάχης. Η συνεχής ήχηση των σειρήνων συνηθίζεται, άραγε; Ναι, καμιά φορά και ο πόλεμος καταντά ρουτίνα.

“Σσστ! Να μη φωνάζομε, ενοχλούνται οι καλόγριες”! Ναι, το μοναστήρι, λίγο πιο πέρα, φιλοξενεί δώδεκα μοναχές. Αλήθεια, τι είναι τελικά ο μοναχισμός, δύναμη ή αδυναμία; Ήταν οι κατατρεγμοί των πρώτο-Χριστιανών που τελικά τον κατέστησαν κάτι σαν έθιμο; Κάπου έπρεπε να κρυφτούν για να “γίνουν τέλειοι ως ο Πατήρ ο εν Ουρανοίς” και “να δουν το άκτιστο φως”.

Πόσο κόστισε δημογραφικά, κοινωνικά και κυρίως στρατιωτικά αυτή η τάση στο Βυζάντιο; Πόσο διαφορετικός θα ήταν ο σημερινός γεωπολιτικός ορίζοντας; Δυο καταστρεπτικές μάχες έκριναν τη μοίρα της Αυτοκρατορίας. Στο Μάτζικερτ το 1071, κα στο Μυριοκέφαλο το 1176. Λειψές οι μάχιμες Βυζαντινές μονάδες. Μετά θα μας αναλάβουν οι Λατίνοι. Και αργότερα οι Οσμανλήδες.

Πάντως, καμία πεποίθηση και κανένα πιστεύω δεν σου κλείνουν την πόρτα του μοναστηριού, ούτε σε απομακρύνουν από το εξωκκλήσι. Στο άναμμα του κεριού όλες οι ψυχές γαληνεύουν. Μερικά δευτερόλεπτα σιωπής και ασκαρδαμυκτί, εκεί, μπροστά στο “απροσδιόριστο”, και η απορία γίνεται συγκεκριμένη, “Ποιός τελικά μας οδηγεί”! Γιατί πρέπει εγκεφαλικά να απορρίπτουμε μια τέτοια απορία; Άραγε, ένας που αυτό-προσδιορίζεται ως άθεος (τι παραδοχή και αυτή . . .), ταυτόχρονα “πιστεύει” πως μπορεί να ερμηνεύσει το υπερβατικό “επέκεινα” με τα μέσα αυτού του κόσμου; Πώς μπορώ να αναιρέσω τη “θεία σπίθα”. Και γιατί πρέπει, τάχα, να το επιχειρήσω; Η θρησκεία, λέει, απελευθερώνει

τον άνθρωπο από το φορτίο του εαυτού του και, συνάμα, τον απελευθερώνει και από την ψευδαίσθηση, ότι ο “Θεός” που έχει απέναντί του είναι ένα ον ξένο προς αυτόν.

Είναι εξυπακουόμενη η ερμηνεία. Με επικυριαρχία μοιάζει και αυτή. Η επόμενη θρησκεία θα κυριαρχήσει στην προηγούμενη. Και οι δύο ανθρώπινες δημιουργίες είναι. Όμως, από πολιτισμικής απόψεως, δεν θα θέλαμε πάνω στο μνημείο των ειδωλολατρικών δοξασιών, στο Νεκρομαντείο του Αχέροντα, του δωδέκατου αιώνα π.Χ., να έχει κτιστεί ο ναός του Ιωάννη του Προδρόμου, δέκα επτά αιώνες μ.Χ. Και πάνω στη ρωμαϊκή έπαυλη, στην Καστροσυκιά, ο ναός της Αγίας Πελαγίας. Όχι, τα ερείπια του ναού της Αφροδίτης, τρίτος π.Χ. αιώνας, εδώ πιο πέρα, έχουν μείνει αβεβήλωτα. Τριακόσια μέτρα πιο κει ο μοναστηριακός Άγιος Δημήτριος του δέκατου έκτου μ.Χ. αιώνα.

«Έχτισες Ιουστινιανέ, τον νέο Παρθενώνα, // μ’ έναν πρωτόβγαλτο ρυθμό, μα με την ίδια εικόνα. // Σοφίας του άπειρου θεού, σαν τη λαμπρή Παλλάδα, // που τη Σοφία του Διός χάριζε στην Ελλάδα».

“Τι όμορφα που είναι εδώ πάνω!” όλοι τους συμφωνούν. Ναι, “Όταν κοιτάς από ψηλά μοιάζει ο κόσμος ζωγραφιά . . .”, τραγουδάει ο Κώστας Χατζής σκυμμένος στο λάλων αμόνι. Το βέβαιο είναι πως “από ψηλά” δεν διακρίνονται οι κοινωνικές ανισότητες. Το τραγικό είναι πως όλες οι κοσμοθεωρίες, είτε για την άρση των αδικιών είτε για την αποκατάσταση της δικαιοσύνης, έχουν ένα κοινό παρονομαστή, τη βία. Αυτή η βία ατέρμονα δημιουργεί ευνοημένους και αδικημένους, θύματα και θύτες, Μενσεβίκους και Μπολσεβίκους.

Ο εβραίος στην καταγωγή λογοτέχνης, Ίλια Έρενμπουργκ, είχε γεννηθεί το 1891 στο Κίεβο της Ουκρανίας, κομμάτι τότε της τσαρικής Ρωσίας, ενηλικιωθείς στη Μόσχα, θα γράψει, “Όλες οι τυραννίες, όλων των χρωμάτων, έχουν το χαρακτηριστικό της μιας και μόνης τυραννίας, του στραγγαλισμού των ανθρώπων από ανθρώπους”. Βεβαίως, με τη διαφορά, ότι αυτούς τους στραγγαλισμούς τους προκαλούν, και τελικά τους χρεώνονται, ηγέτες που είχαν μεταλλαχθεί σε Dictator in Perpetuum.

Το θέμα είναι, αν ο επικρατήσας φιλελευθερισμός (τώρα τελευταία δεν ακούμε τίποτα για σοσιαλισμό . . .) δίνει ίσες ευκαιρίες σε όλους. Η “μεσαία τάξη”, για την οποία όλοι κόπτονται, πρωτοεμφανίστηκε στα κείμενα των οικονομολόγων μετά τη Γαλλική Επανάσταση και πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση, (1789-1848), και αφορούσε πρωτίστως στις μικρές ατομικές και οικογενειακές επιχειρήσεις, με άλλα λόγια αντιπροσώπευε την ιδιωτική πρωτοβουλία. Απαρτιζόταν από “αυτοδημιούργητους άντρες”, ποτισμένους με δυναμική αυτοπεποίθηση και πεπεισμένους πως “ολόκληρος ο κόσμος απλώνεται στα πόδια τους χάρη στη σύμπραξη της Θείας Πρόνοιας, της επιστήμης και της ιστορίας”. Έχει ειπωθεί, ότι “η μοίρα μας είναι το υπόλοιπο της θελήσεώς μας”. Δεν μπορεί να είναι το κράτος πάντοτε και αδιακρίτως στο πλευρό του καθενός. Το κράτος δεν μπορεί να παράγει ικανό πλούτο για τη σύγχρονη ευημερία. Όπου επιχειρήθηκε, απέτυχε οικτρά. Δεν συνιστά παραγωγικό μοντέλο η μίζερη εμμονή “θα τα πάρουμε από τους έχοντες”.

“Μα πόσο βαριές είναι αυτές οι πέτρες, πώς τις ανέβασαν εδώ πάνω;”, θα απορήσει ο μικρός μάστορας της ομηγύρεως. Ναι, είναι πολιτισμός που έρχεται από τον τέταρτο π.Χ. αιώνα. Το θέατρο, έξι χιλιάδων θέσεων, βλέπει Ιόνιο πέλαγος που πήρε το όνομα από την Ιώ, την είχε ερωτευθεί ο Δίας, αλλά η Ήρα την μεταμόρφωσε σε αγελάδα, της έστειλε και μια χούφτα αλογόμυγες, και ο οίστρος την έφθασε μέχρι τη θάλασσα. Ήταν μία από τις εβδομήντα πόλεις της Ηπείρου που κατεδάφισαν οι ρωμαίοι στρατιώτες του Αιμίλιου Παύλου, εντολή της Συγκλήτου, μετά την ήττα του Μακεδονικού στρατού του Περσέα, στην Πύδνα, το 168 π.Χ. , το προοίμιο της Ρωμαϊκής κατάκτησης.

Τι αλαζονεία, τι μνησικακία, τι ολοκληρωτισμός, μαζί και εκδίκηση. Είχαν προηγηθεί, οι εκστρατείες στην Ιταλία του βασιλιά Πύρρου Α' και του βασιλιά Αλέξανδρου Α', αδερφού της Ολυμπιάδος, μητέρα του Μεγάλου Αλέξανδρου Γ', που τον γέννησε με θεϊκή παρέμβαση . . . “Ω παί Διός”, θα αναφωνήσει ο Αρχιερέας στο ναό του Άμωνος. Οι εναπομείναντες κάτοικοι της αρχαίας Κασσώπης θα εποικήσουν αργότερα τη Νικόπολη του Οκταβιανού, που είχε νικήσει τον Αντώνιο και Κλεοπάτρα στο Άκτιο το 31 π.Χ. Πώς θα ήταν ο γεωπολιτικός ορίζοντας σήμερα χωρίς τη Ρωμαϊκή επικράτηση;

Αλαζονεία, λοιπόν! Η αλαζονεία της εξουσίας, αλλά και η αλαζονεία του κάθε ανθρώπου. Ποιος ο πυρήνας της; Ένα είναι βέβαιο, “Αν βρεις άνθρωπο που να έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του, να είσαι βέβαιος πως αυτή είναι η μόνη μεγάλη ιδέα που πέρασε από το μυαλό του”. Πρόκειται για οίηση και τάση για μηδενισμό. Και για να μιλήσουμε Ευαγγελικά, είναι “η διεφθαρμένη διάθεση του ανθρώπου”. Ο καθηγητής του ρωμαϊκού δικαίου θα γράψει στον πίνακα, *Verbum Satis Sapienti*. Θα το ερμηνεύσει ως, “Μια λέξη αρκεί για τον Σοφό”, και θα το παραφράσει με το νέο-ελληνό-πρεπέστατο, “ο νοών νοείτω”. Ναι, η κατάχρηση της αποστροφής αυτής αποπνέει αλαζονεία!

Όχι, δεν θα αναζητήσουμε τις ρίζες μας στους αρχαίους Κασσωπραίους, αν και το χωριό μας μια τσιγάρα δρόμο πιο κάτω. Ο αρχαιότερος γνωστός προγονός μας, καπετάν Γιώργης, είχε έρθει από το Σακαρέτσι του Βάλτου, νότια Πίνδος, κοιτίδα πολλών οπλαρχηγών της Επανάστασης. Έστησε το αρματολίκι του στις βόρειες υπώρειες του Ζαλόγγου. Όταν επεκράτησε ο Αλή πασάς, 1780, προσέλαβε τον γιό του, τον καπετάν Γιαννάκη, για θέματα τάξεως και φόρο-εισπράξεων στην ευρύτερη περιοχή της Λάμαρης. Συνεργάτης του, ο αδερφός του, ο καπετάν Πάνος, του οποίου ένας εγγονός θα ορφανέψει πολύ μικρός και θα του δώσουν το όνομα Παναγιώτης, χαϊδευτικά Πανούσιας, και κατέληξε στο Νούσιας, ως το τελικό επώνυμο της “δυναστείας” μας. Ο Αλή πασάς είχε κτίσει σε περίοπτη θέση του χωριού μας ένα τριώροφο σαράι, με μάντρες, στέρνες, αποθηκευτικούς χώρους, το οποίο το είχε παραχωρήσει στους προαναφερθέντες καπεταναίους προγόνους μας. Αυτό, μετά από έξι γενιές έγινε το πατρικό μας. Είχε, βέβαια, γκρεμιστεί στον ατυχή πόλεμο του.97.

Ναι, τις ρίζες μας πρέπει να τις ψάχνουμε. “Τούτη η φυλή, η δικιά μας, είναι μπηγμένη μέσα στην αλήθεια του κόσμου, έτσι σαν βράχος. Είναι αδύνατον να ξεριζωθεί”. Είναι η ηχώ του στρατηγού Μακρυγιάννη.

Στιγμές σιωπής και περισυλλογής, εδώ όπου η άγρια φύση των κάθετων βράχων σμίγει περίεργα με τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό. Σου δημιουργείται μια κάποια κρίση δέους. Ναι, εδώ, οι αυταπάτες και οι ψευδαισθήσεις μπορεί να γεμίζουν τη μοναξιά σου, αλλά η πραγματικότητα μας προσγειώνει ακουρμένοντας την ηχώ από τα κανόνια του πολέμου. Πόσο μακριά είμαστε άραγε από τα μέτωπα; Δυστυχώς δεν είναι η χιλιομετρική απόσταση που μετράει.

Είχαμε βιαστεί να παραδεχθούμε, ότι θα ανατρέχαμε στη Wikipedia για να διευκρινίζουμε το λήμμα “πόλεμος”. Και όμως είμαστε ξανά ανάμεσα σε ανθρώπινα θύματα, πολιτισμικά γκρεμίσματα και επαίσχυντα προσφυγικά караβάνια. Να θυμηθούμε, ότι όταν τα τεθωρακισμένα του Γκουντέριαν εισέβαλαν στην Πολωνία, το 1939, το πολωνικό ραδιόφωνο έπαιζε σε Λα ύφεση την “Πολωνέζα” του Σοπέν, για πενήντα ημέρες. Τα κανόνια στη γηραιά Ήπειρο εσίγησαν μετά από πέντε χρόνια και εννέα μήνες. Στην Ουκρανία ήδη για σαράντα ημέρες ψάλλεται ο εθνικός ύμνος, και ο πόλεμος συνεχίζεται . . . Είμαστε, άραγε, σε απόσταση ενός λάθους ή της πολιτικής αλαζονείας ενός Dictator in Perpetuum

από έναν γενικευμένο πόλεμο; Τρομάζει! Είναι η ηχώ του Χέγκελ που έρχεται από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, “Οι ευτυχισμένες περιόδους μέσα στην παγκόσμια ιστορία είναι σελίδες άγραφες”.

Τον απολυτάρχη πρόεδρο, μπορεί να σπεύσαμε να τον επιτιμήσουμε, για τις αρχικές του επεκτατικές ερωτοτροπίες στην Ουκρανία, αλλά, for God sake, μη βιαστούμε να τον υποτιμήσουμε. Οι αντικειμενικοί του στόχοι πλέον επηρεάζονται από περίεργες συμπλεγματικές συνιστώσες. Τα πλάνα δεν του βγήκαν. Θα παραφρονήσει, μήπως; Ποιοι Ρώσοι ολιγάρχες θα μπορούσαν να τον φρενάρουν;

Όχι, δεν είναι κατασκευάσμα του Πούτιν οι ρώσοι ολιγάρχες, όπως λένε κάποιοι τηλεοπτικοί δημήγοροι. Τον Αύγουστο του 1991, μετά από βίαιες ανταλλαγές πυροβολισμών, έξω από τον “Λευκό Οίκο” της Μόσχας, προκειμένου σταματήσει ο εκδημοκρατισμός της Ρωσίας, ο Μπόρις Γιέλτσιν προβάλλει στα μάτια του ρωσικού λαού ως λαϊκός ήρωας, είναι ο θαρραλέος υπερασπιστής της νεόκοπης ρωσικής δημοκρατίας. Θα καλέσει ως σύμβουλο, για τις όποιες μεταρρυθμίσεις, τον 37χρονο, τότε, Αμερικανό οικονομολόγο, Jeffrey Sachs, καθηγητή στο Harvard και ιδεολογικό παιδί του Milton Friedman, του πατριάρχη της ελεύθερης αγοράς. Τα μοντέλα της Σχολής του Σικάγου άρχισαν να εφαρμόζονται στην καρδιά του έως τότε μπολσεβικισμού. Το αξίωμα ήταν, *“Στην ελεύθερη αγορά, τα άτομα δρώντας με βάση τις ιδιοτελείς επιθυμίες τους, δημιουργούν τα μέγιστα οφέλη για όλους”*. Τα ζήσαμε!

Οι εξελίξεις είναι ραγδαίες. Ο 35άχρονος γαμβρός του Γιέλτσιν, Ανατόλι Τσουμπάις (τρυποφράκτης), αναλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο των αποκρατικοποιήσεων και δηλώνει, *“Για να υπάρχει δημοκρατία στην κοινωνία, πρέπει να υπάρχει δικτατορία στην εξουσία”*. Άνω των διακοσίων χιλιάδων κρατικών επιχειρήσεων οδεύουν προς την ιδιωτικοποίηση και προσελκύουν ξένους επενδυτές. Ο καπιταλισμός δηλώνει, παρών. Η παρένθεση του μπολσεβικισμού κλείνει. Λένιν και Στάλιν διαγράφονται οριστικά.

Από τα μέσα του 1993, το ρωσικό κράτος μοιράζει στους εργαζόμενους στα κολχόζ, στους βιομηχανικούς κολοσσούς του πρωτογενούς τομέα, και στις υπέρ-Σιβηρικές μονάδες εξορύξεων, αριθμό Vouchers, ανάλογα με τη θέση και τα χρόνια υπηρεσίας, τα οποία μέχρι τα μέσα του 1994 μπορούσαν να πωλήσουν στην ελεύθερη αγορά, άλλως, αυτομάτως, μετατρέπονταν σε μετοχές. Όλοι οι συγκυριακά αναξιοπαθούντες ρώσοι πολίτες έσπευσαν να τα εξαργυρώσουν για να αποκτήσουν με το αντίτιμο δυτικής προελεύσεως ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές. Και οι αετονύχηδες σε ξέφρενο ανταγωνισμό. Τότε, πολλοί ρώσοι, νέοι κυρίως, έχοντας και εσωτερική πληροφόρηση, φίλοι του Τσουμπάις, απέκτησαν πλειοψηφικά πακέτα μετοχών σε οικονομικούς κολοσσούς, με τις τιμές να εκτοξεύονται ανεξέλεγκτα. Το χέρι των Δυτικών αποδείχθηκε πολύ μακρύ και πολύ γενναιόδωρο. Τότε άρχισαν να ξεπορτίζουν οι διάφοροι Αμπράμοβιτς. Ναι, εκεί και η δική μας Εταιρεία . . .

Μετά από πέντε χρόνια, τον Αύγουστο του 1999, ο Γιέλτσιν θα δώσει το δαχτυλίδι της Πρωθυπουργίας στον Πούτιν, και τον επόμενο χρόνο, με τη βοήθεια των νεόκοπων ρώσων ολιγαρχών, θα αναρριχηθεί στην Προεδρία της Ρωσίας. Η πρώτη του νομοθετική πράξη θα είναι η απαλλαγή του μέντορά του από κάθε ποινική ευθύνη. Τον ίδιον, αύριο, ποιος θα τον απαλλάξει;

Παρ’ ολίγο να ξεχάσω τα μεράκια. “Μας περιμένουν οι φίλοι μας”, τα ακούω να λένε. Χμ, “φίλος”! Ποιος μπορεί να δώσει ασφαλή ορισμό; Προσωπικά, εξιλεώνομαι με την παραδοχή κάποιου, πριν μερικές δεκαετίες, ότι, δηλαδή, “οι φίλοι μας είναι περιστασιακοί γνωστοί”. Πάντως, αν αυτό δεν

ταυτίζεται με τις πεποιθήσεις μας, η Αριστοτελική αποστροφή, ότι ο φιλικός δεσμός παραπέμπει σε “ενεργή και απόλυτα αμοιβαία ευμένεια”, αποτελεί μακρύ διάνυσμα μέχρι την παραδοχή.

Προφανώς, σε άλλο ψυχικό απόσταγμα (. . . από άλφα αρχίζει!) παραπέμπουν τα επί μέρους ψυχικά μύχια . . . “τυφλή αφοσίωση, ηθελημένη αυτό-ταπείνωση, τέλεια υποταγή, εμπιστοσύνη και πίστη, παράδοση στον “κατακτητή” σου χωρίς όρους, με όλη την ψυχή, με όλη την καρδιά”, έτσι όπως ομαδοποιούνται στις “Μεγάλες Προσδοκίες”. Τώρα, με βάση αυτά, ας προσπαθήσει ο καθένας να ερμηνεύσει τη “συμπεριφορά” του πιλότου των Γλυκών Νερών και της “μαμάς” της Τζωρτζίνας από την Πάτρα.

“Ο ήλιος βασιλεύει κι η μέρα σώνεται . . .”, τραγουδούσαμε παλαιά, με το κοπάδι να πλησιάζει στη στρούγκα. Η δύση προβάλλει σαν φλεγόμενη βάτος, “αλλά εγώ θα ήθελα να δω τον ήλιο και όταν βγαίνει”, ακούγεται η παιδική απορία. Ναι, οι πτήσεις με το λυκαυγές παίρνουν υπερβατική διάσταση. Η Ηώς (αυγή) με το ελκυστικό κάλλος και τη δελεαστική χάρη, τα ρόδινα χέρια της και το πολύπτυχο χρυσήνιο πέπλο, σε καθίζει στο ροδόχροο τέθριππό της και σε ταξιδεύει αιθεροβάμονα για να σε μπάσει με νόημα από τη “θύρα της Ανατολής”. . . “Χάραξε”, ακούω τη μάνα μου να λέει! Ρολοί δεν υπήρχε.

Και, βέβαια, η συνεύρεση με την Ηώ, εκεί ψηλά, δεν συνιστά ηρωισμό. Γίνεται κατάχρηση του όρου. Ο ηρωισμός δεν είναι προϊόν επιδίωξης. Η αυτοθυσία δεν είναι επιλογή. Ειδικές καταστάσεις καθήκοντος και απροσδιόριστες ψυχικές διεργασίες ίσως σε κάνουν να ξεπεράσεις τα όριά σου. Οι επόμενοι θα σε τιμήσουν. Ο Ουκρανικός λαός, πάντως, προβάλλει ηρωική αντίσταση. Του αξίζει κάθε τιμή. Το 1800 θα γράψουν οι Σουλιώτες, “Αλή πασά, θα πρέπει να βάλεις στο μυαλό σου ότι το πολυτιμότερο αγαθό για μας είναι η πατρίδα μας”.

“Φοβήθηκες, boy”; ρωτάει ο δημοσιογράφος τον εντεκάχρονο Ουκρανό. Μονάχος, με την ελπίδα να ακουμπάει σ’ έναν αριθμό τηλεφώνου, ταξίδεψε χίλια διακόσια χιλιόμετρα μακριά από τη βομβαρδιζόμενη πόλη του. Μόνος, με την προσμονή μιας άλλης πραγματικότητας, άφησε πίσω του την αντάρα του πολέμου. Ίσως τον τιμήσει και το Hollywood . . . Τ’ ακούτε παιδάκια;

Καλό Μήνα σε όλους! Ακολουθεί μακρά αγρανάπαυση.

Πρωταπριλιά 2022. Γρηγόριος Δημ. Νούσιας.